

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

Folyóirat a perenkivüli törvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára

Főszerkesztő :

FEKETE LÁSZLÓ Dr.
budapesti kir. közjegyző.

Felelős szerkesztő :

SZEMERJAY-PETRÁN TIBOR Dr.
budapesti kir. közjegyző.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII., Thököly-út 95. Telefon: 97-0-69.

A Magyarországi Királyi Közjegyzők Országos Egyletének postatakarékpénztári
csekk számlája : 41.951.

Janits Imre

Richter — vitéz Susich Ervin dr.: A bajor közjegyzők nyugdíja és családtagjainak biztosítása.

Gálffy Ferenc dr.: Feljegyzések.

Közlemények.

Magyarország „Nagy ügyvédjének“ halálára.

Halálozások.

Kinevezés.

Áthelyezések.

A budapesti kamara közgyűlése.

Állásmegszüntetés.

Balassa Lajos dr. a Kisfaludy-társaság tagja.

Közjegyzői díjkérdések.

A Nyugdíjintézet közleményei.

Hagyatéki tárgyalási díj után jár-e bejegyzési illeték ?

A közjegyző megbírságolása az 50 Pengőn alóli örökösödési illeték kiszabásának elmulasztása miatt.

Magyar Jogászegyleti Értekezések.

A Kir. Közjegyzőhelyettesek országos egyesületének közleményei.

Helyreigazítások.

Kihirdetett törvények.

Rendeletok.

Jogi és illetékügyi irodalmi szemle.

Joggyakorlat.

JANITS IMRE

Az embersorsot intéző hatalmak megfélembizhetetlen elhatározása következtében ismét gyászkeretbe került egy becsületet, nemes gondolkodást, egy régi vágású magyar urat, a kihálóban levő táblabíró típus kiváló képviselőjét jelentő név ennek a lapnak az élére. A magyar közjegyzői karnak ismét súlyos gyásza van. Egyike a legjobboknak, a legderekabbaknak, a hivatására büszke, állása tekintélyét mindenekfelett megvédelmező, a kiméretlen és érdemek nélkül való törtetés világába bele sehogysem illő, szívjóságban és emberszeretetben páratlan magyar közjegyző, *Janits Imre dr.*, a budapesti kamara köztisztviselőiben állott elnöke szintén itthagya a földi hívságok kétes boldogságot nyújtó világát s megtért oda, ahol már nincs törtetés, nincs életküzdelem, nincsen bűn, nincs hitszegés, csak csend honol és örök béke. Megtért az örök világosság honába, ahol azonban még sincs napsugár, sem virág-illat, sem madárdal . . .

Janits Imre elhalálása súlyos vesztesége nemcsak a budapesti kamarának, amelynek elnöki tisztségét hét éven át általános rokonszenvennek örvendő, közmegelegedésre töltötte be, de az egész közjegyzői karnak, amelynek úgy is mint a kamaraközi értekezletek

vezetője becsületes úri egyéniségénél, puritán gondolkodásánál fogva általános tiszteletét nagy érdemei szerint méltán vívta ki. A kamarai közgyűléseken mondott elnöki megnyitó beszédeiben klasszikus tömörséggel, élénk meglátással tükröződött vissza a magyar közjegyzői kar egyre válságosabb helyzete s egyben komoly mementóul szolgáltak ezek a beszédek a becsületes, úri és korrekt közjegyzői munkásságra, a kari szolidaritásra, egymás és a kar tekintélyének megbecsülésére, amely eszközök hatékonyak lehetnek ezeknek a súlyos időknek komoly zökkenés nélkül való elszenvedésére.

*

Janits Imre dr. Felsőelefánt községben 1856. évi október 24-én született. Középiskolai tanulmányait részben a nyitrai kegyesrendi gimnáziumban, részben pedig a wieni Theréziánumban végezte. Jogi tanulmányainak a budapesti egyetemen történt befejezése után már 24 éves korában a nyitrai járás főszolgabirájává, majd nemsokára Nyitra vármegye főjegyzőjévé választották meg. 1890. évben a nyitrai választókerület gróf Zichy Jánossal szemben országgyűlési képviselővé választotta. Ezt a kerületet 12 éven át képviselte. 1902. év végén Esztergomba kir. közjegyzővé nevezték ki. 1914. év februárius havában Budapest székesfőváros IX. kerületébe helyezték át, mely állásában haláláig működött. Elnöke volt az időközben megszűnt magyarországi kir. közjegyzők nyugdíj egyesületének. 1926-ban dr. Charmant Oszkár elhalálása után a budapesti kamara elnökévé választotta, amely tisztséget szintén elhalálásáig töltötte be. A közélet terén és a közjegyzői pályán szerzett érdemei elismerésül még esztergomi működése alatt királyi tanácsosi címet, mint kamarai elnök pedig magyar kir. kormányfőtanácsosi címet nyert. Budapest székesfőváros törvényhatósági bizottságának érdekképviselő alapján tagja volt. Társadalmi téren való szereplése is osztatlan elismerést váltott ki, így a legelőkelőbb társadalmi egyesület, az Országos Kaszinó választmányi tagjai sorába választotta.

A budapesti kir. közjegyzői kamara az elhalálásáról a következő gyászjelentést adta ki:

„A Budapesti Királyi Közjegyzői Kamara mély fájdalommal jelenti, hogy dr. klopodidai Janits Imre m. kir. kormányfőtanácsos, budapesti kir. közjegyző f. hó 3-án elhunyt. A régi Magyarország egy kiváló képviselője, aki közéleti működésében és a közjegyzői

intézmény szolgálatában mindég az elsők sorában foglalt helyet, szállott vele sírba. Mély fájdalommal gyászolja elhunytát a Budapesti Kir. Közjegyzői Kamara és az egész közjegyzői kar. Temetése folyó hó 6-án délután 3 órakor lesz a Kerepesi-úti temetőben. Budapest, 1933. február hó 4-én. Emlékét őszinte kegyelettel őrizzük.“

A temetés a közjegyzői kar s a székesfőváros társadalmának és hivatalos köreinek nagy részvéte mellett februárius hó 6. napján délután 3 órakor ment végbe. Megjelentek azon többek között: az igazságügyminiszter képviselőjében Sétly Antal dr. államtitkár, a keresztény községi párt részéről annak helyettes elnöke Csilléry András dr., az ügyvezető elnök Bednárz Róbert dr. pápai preláthus és Mészáros János dr. érseki helynök, jelen voltak még: Andréka Károly dr. ny. főkapitány-helyettes, Czobor László ny. főispán, Dáni Balázs ny. tábornok, Bartha László tábornok és mások. A római katolikus egyház szertartásai szerint történt beszentelés után a budapesti kir. közjegyzői kamara nevében annak elnök-helyettese *Holitscher* Szigfrid dr. a következő meleg szavakkal búcsúztatta el a kamara nagyérdemű elnökét:

„A budapesti közjegyzői kamara, melynek elnöke voltál és az egész közjegyzői kar, mely hivatalos szó és irás nélkül is önként szívből jövő tisztelettel és szeretettel vett körül, mélyen megrendülve áll koporsód előtt, Janits Imre.

Hamis jelszó, mint a legtöbb, melyet uton-utfélen hallunk, hogy a halálban mindenki egyenlővé lesz. Ellenkezőleg a halál pillanata az, amikor a tőlünk örökre távozót, — akitől nincs többé mit várnunk és nincs miért tartani tőle, — az életben uralkodó érdekektől tisztultan, igazán érdeme szerint tudjuk osztályozni. És Janits Imrének, ha életére visszatekintve felidézzük magunk előtt az ő értékes és nemes alakját, a halálban meg kell adnunk a kivételes egyéniségének járó magas rangot, a valódi, az örökre szóló elismerést.

Előkelő gondolkozásában, bölcs és megértő világtérfelfogásában, tiszteletet parancsoló megjelenésében és fellépésében a régi magyar urnak immár veszendőbe menő típusát őrizte meg a mai változott időkben.

Egész életpályáján, szűkebb hazája megyei közigazgatásában, majd az országgyűlésen és végül a közjegyzői intézmény szolgálatában, anélkül hogy a mindenáron való kiemelkedésére való törekvés vezette volna, csak nagyszerű emberi

tulajdonságainak erejénél fogva mindenütt ahova sorsa helyezte az elsők között foglalta el és töltötte be helyét.

Politikai pályáján a Tiszák liberális pártjának volt meggyőződéses és hűséges követője. A liberalizmusnak politikailag meg kellett buknia, mert uralma alatt, ha nem is amiatt ment tönkre az ország. De Janits Imre megmutatta, hogy a megsemmisült és ma szenvedélyesen hamisnak vallott politikai és gazdasági liberalizmust nem kell okvetlen összetéveszteni az emberi és nemesebb értelemben vett, a lelkekben lakozó szabadelvűséggel. Az ő, előítéletektől mentes de a régi jó magyar hagyományokhoz ragaszkodó, szigorúan korrekt de jóságos és mindvégig nobiles gondolkodásának köszönhetjük, hogy a visszavonás és gyűlölködés, mely erőt vett a közéleten és a társadalmi életben, nem hatolt be közénk is, hanem az ő vezetésével, talán eltérő nézetek mellett is, mindenkor megértéssel és szeretettel maradtunk egymás irányában.

Valamikor a fiatalság jelentette az eszményekért való lelkesedést, a nemes illuziókat. Ma e nehéz és sötét időkben, ha ezeket keressük, talán inkább az öregekre kell visszatekintnünk, ők azok, akik az élet ezen eszményeit és értékeit megőrizték és átmentették. Ezen nagy öregeink sorába tartozál Te is Janits Imre, tiszta elméddel és jóságos sziveddel. És ma mikor mindez sirbaszáll Veled és bucsuznunk kell Tőled végtelen fájdalmunkban, súlyos és nagy veszteségünk tudatában is hálásan köszönjük a sorsnak, hogy hozzánk vezetett és megengedte, hogy közelről láthassuk és csodálhassuk kivételes egyéniségedet, tiszta jellemedet és jóságos szivedet. Janits Imre, szeretett elnökünk és kedves Imre bátyánk Isten Veled!

Nyitra vármegye közönsége és tisztviselői kara részéről a ravatalnál *Szathmáry* István mondott megható gyászbeszédet, amely után a koporsót a székesfővárostól adományozott dízsírhelyre vitték. A sírnál *Lázár* Ferenc dr. az Országos Egyesület elnöke az egész magyar közjegyzői kar őszinte gyászának a következő mély hatást keltett beszédben adott kifejezést:

„Nem ez a hely és alkalom, amidőn a budapesti kir. közjegyzői kamara nagyérdemű bölcs elnökének, Janits Imrének nemes életpályáját méltatni kell.

Ezen rendkívül szomorú kötelességünk adóját más hivatalos alkalomkor kívánjuk leróni.

Nekem az ország összes közjegyzőit képviselő Magyarországi Királyi Közjegyzők Országos Egyesülete nevében

ezen szomorú percben két feladatomban van. Mindegyik teljesítése őszintén a szívünkben tör elő, — nagy fájdalommal.

Az egyik érzés a hála és köszönet érzése.

És amikor most utolszor szabad Hozzád szólanom, ki annyiszor hallgattad meg hűséges és szerető karodnak Hozzád tanácsért, vagy panasszal forduló tagjait, — melegen érző szívvel köszönöm Neked azt a nagyon komoly kötelességteljesítést, azt a nobiles szellemet, amely emelkedett lelked és nemes egyéniséged diktálta cselekedeteidben mindig megnyilvánult s melyekkel úgy a karnak, mint pedig általában a jogszolgáltatásnak és a közéletnek nemesen tisztult életfelfogásod és életbölcösséged által igen nagy szolgálatot tettél.

A másik még sokkal szomorúbb érzés, ami most utolsó mondataimat vezeti, — a Tőled való fájdalmas búcsúvétel szava.

Mi mindnyájan s én magam különösen is Benned mindig az atyai, megértő jóbarát szerető és ha kellett, megbocsátó meleg szívét, — panasztalanul szenvedő, halk szavu, nobilesan tűrő magyar úrnak hanyatlásában is az etikai elemet mindig fenntartó és a kötelességteljesítésben a zuhanó időkben is szilárdan helyt állni tudó igaz férfiut láttuk, — kit megacélozva megsokszorozva szerettünk volna látni nem pedig elmulni, kinek életszövétneke mindig nemes utra világitott s most ennek a fénynek elmúltát e szív melegének kihülését s jóságos atyai és baráti kézsorításának megszűnését, nehéz súlyt tartani bíró férfiúi karjainak lehanyatlását kell mélységes fájdalommal látnunk és éreznünk.

Janits Imre szeretett atyai jó barátunk, nemes szívű kiváló kartársunk, emlékedre és pályádra büszkén gondolva veszünk fájó búcsút Tőled.

Utolsó bánatos elkészítésül hadd hangozzék el itt annak szeretetteljes megállapítása, hogy akinek élete és működése annyi derék szívből tudott meleg szeretetből sarjadt virágot fakasztani, aki pályáján diszt és harmoniát jelentett, — annak élete a nemzet erkölcsi kincseihez értéket adott, — s annak élete nem volt hiábavaló.

Nemeslelkű hűséges barátunk, nagyérdemű kartársunk Janits Imre — Isten veled!

Az elhunyt barátai részéről dr. galsai *Kovács* Ödön nyugalmazott kuriai bíró mondott még gyászbeszédet.

A bajor közjegyzők nyugdíja és családtagjainak biztosítása.

A németországi közjegyzői intézmény különbözőségéhez képest a közjegyzők nyugdíja és a közjegyzői özvegyek és árvák ellátásáról szóló rendelkezések sem egységesek. Németország nagyobb részében, különösen ott, ahol az ügyvéd-közjegyzőségek divnák, a közjegyzői nyugellátás egyáltalán nincsen szabályozva. Ezeken a területeken az illető közjegyzőnek szabad elhatározására van bízva, hogy valamely életbiztosító intézet, vagy nyugdíjpénztárba, vagy belépése által öregségére magát, vagy halála esetére a hátramaradottait biztosítsa.

Németország ezirányú legnagyobb és legtekintélyesebb intézete „A németországi ügyvédek és közjegyzők nyugdíj, özvegy és árva-pénztára Halle a Saaleban“ amely intézetbe a poroszországi közjegyzők legnagyobb része is tartozik. Baden nagyhercegségben és túlnyomóan Württembergben is, ahol a bíró-közjegyzői intézmény nyert honosítást, a közjegyzők államhivatalnokok, énnélfogva olyan nyugdíjigényeik vannak, mint az állam bármely más alkalmazottjának. Bajorországban, a közjegyzői nyugellátás sajátosan van szabályozva, amelyet talán mint „a nyugdíj és a hátramaradt családtagok kényeszerű biztosításának“ lehetne elnevezni.

A bajor közjegyzői nyugellátás az 1867-ik évbe nyulik vissza, mert ebben az évben alapították „A Rajnán inneni közjegyzők és ezek özvegyeinek és árváinak biztosító egyesületét.“ Az egyesület csak a hátramaradt családtagok ellátásáról gondoskodott, erre a célra szükséges összegeket havi járulékok alakjában vetette ki tagjaira. Miután a járulékok eleinte alacsonyok voltak és az újonnan kinevezett közjegyzők a törvény imperatív parancsa folytán kötelesek voltak az egyesületbe belépni, az egyesület már kezdetben sem mutatkozott életképesnek, úgy hogy rövidesen már állami segílyre szorult. A közjegyzői nyugellátás és a közjegyzői hátramaradottokról való gondoskodás Németországban is csak a század elején vett határozott irányzatot és pedig akkor, midőn a bajorországi közjegyzők megalapították „A bajorországi közjegyzők nyugdíjegyeseletét“ amelybe a kötelező belépés minden bajorországi és a Bajorországhoz tartozó rajnai Pfaltz tartományba kinevezett közjegyzőkre kiterjedt. A kötelező belépés csupán azokra a közjegyzőkre vonatkozott, akiket 1902. február 1-e után az új közjegyzői törvény alapján kiadott rendelet életbelépése után nevezett ki az igazságügyi

kormány, mert a már kinevezetteknek szabad elhatározásukra volt bízva, hogy belépnek-e a nyugdíjintézetbe, vagy sem? Ekkor az özvegyek és árvák nyugdíjintézetének alapszabályai változást szenvedtek oly módon, hogy ezeket az alapszabályokat nagyjából a közjegyzők nyugdíjintézetének alapszabályaival hozták összhangba. A tagok tulajdonképpen járulékaik csak kivételesen szolgáltak utólagos kivetések alakjában a nyugdíjegylet veszteségeinek fedezésére, mert elsősorban az ellátási pénzeket fizették azokból az összegekből, amelyeket a közjegyző a közilletékek bevételezéséből kapott, amelyeket azonban ezentúl a maguk teljes egészében a nyugdíjegylet pénztárába kellett beszolgáltatniok. A nyugdíjintézet vagyona e szolgáltatásokon kívül a már összegyűjtött tőke kamatai, az önkéntes és különösen az első években fizetett állami hozzájárulások növelték. Az állami szubvenciót az 1900-ik évben hozott törvény megszüntette és helyébe a közjegyzők pénzbeli hozzájárulását tette kötelezővé.

A kifizetésre kerülő nyugdíjak ebben az időszakban 1.600 — 3.500 márka között mozogtak, mely összeg aszerint volt megállapítva, hogy mennyi szolgálati idővel rendelkezett a nyugdíjba vonult közjegyző.

A közjegyzői özvegyek évi nyugdíja 900 márka, míg egy gyermek 180 márka, két gyermek pedig évi 300 márka segélyben részesült az egyesület részéről. Ezt a számítási alapot véve kiindulópontul, mind a két egyesület éveken keresztül igen áldásos működést fejtett ki, míg a világháború utáni általános pénzromlás és a még súlyosabb gazdasági összeomlás ezt az emberbaráti intézményt is tönkretette, de az egyesület több mint 17 éves fennállása alatt végzett kitünő munkája arról győzte meg a bajor igazságügyi kormányt és a bajor közjegyzőség prominens vezetőit, hogy a viszonyok mostohasága miatt halálra ítélt intézményt újra életre keltsék.

A nemes cél elérésére a változott viszonyokhoz mérten új átmeneti intézkedésekre volt szükség.

Ezért elsősorban megszervezték a bajor közjegyzők pénztárát, amely a közjegyzők már lefizetett járulékaiból mint kezes fizette ki a vagyoniag tönkrement két intézetet kötelező tartási és nyugdíjösszegeket, míg végre 1928-ban sikerült a két rombadólt intézetet egyesíteni, annak új nevet adva, amely mint „A bajor közjegyzők és hátramaradottaik nyugdíjegyeselete“ elnevezés alatt kezdte meg újonnan működését. Az erre szükséges tőkét a közjegyzői pénztár-alap az igazságügyi kormány széles látókörű segítségével és különösen az egyes közjegyzők járulékaiknak pontos behajtásával sikerült

előteremteni, ügyes és szakszerű vagyonkezeléssel növelni. Már ekkor úgy vetették ki az egyes közjegyzői járulékokat, hogy a nagyobb jövedelmű közjegyzőségeket a járulékok megfizetésénél jobban vették igénybe. A közjegyzőknek ez a nyugdíjgyesülete jogi személyiséggel van felruházva és a bajor igazságügyi kormány legmagasabb felügyelete alatt áll, székhelye München.

Szervezete nagyjából megfelel más egyesületek szervezetének. A tagok választják a képviselőket, akik a taggyűlésen jönnek össze, itt választják meg a felügyelőbizottságot és ennek elnökét, aki egyúttal az egész egyesület vezetője, ő képviseli az egyesületet harmadik személyekkel szemben is. A járulékok, nyugdíj- és más egyéb az egyesületet érintő szolgáltatások tekintetében felmerült vitás ügyben az alapszabályok szerint választott bíróság dönt és minden ilyen-nemű vitás ügyben az igazságügyi kormányzatot a legfelsőbb döntési jog illeti meg. Az egyesület mostani felépítése is azon alapszik hogy a közjegyző köteles az egyesületbe belépni, mely kényszernek további folyamánya még az, hogy közjegyzői funkciót betöltő közjegyző az egyesületből ki nem léphet. A közjegyzőjelöltek, illetve helyettesek nem rendes tagjai az egyesületnek.

Az egyesület tagjainak, illetve azoknak, kik járulékaikat megfizették, a következő ellenszolgáltatásokat nyújtja:

- a.) várakozási illetményt,
- b.) nyugdíjat,
- c.) temetkezési segélyt,

d.) az özvegyek és árváknak, akár egy összegben, vagy pedig folytatólagos részletekben kifizetett létfenntartási összegeket.

Ezek a szolgáltatások úgy a közjegyzők, mint pedig hátramaradottaiknak egy a közjegyzői állásnak megfelelő hasonlószerű állami hivatalnok (járásbíró, törvényszéki bíró és ezek hátramaradottai) részére az állam által nyújtott nyugdíj és más ellátási összegeknek felelnek meg.

Nyugdíjra és várakozási illetményre van igénye a közjegyzőnek, ha hibáján kívül, vagy pedig más, a közjegyzői intézményt érintő szervezési okból 65-ik életéve előtt állásától felmentetnék (ekkor a bírói jövedelem 80%-át utalja ki a pénztár az illető közjegyzőnek). Érdekes rendelkezése a nyugdíjszabályzatnak még az is, amely kivételes esetben annak a közjegyzőnek is biztosítja nyugdíját, akit az előzetesen megejtett vizsgálat alapján állásától felmentettek.

A nyugdíjilletmény a betöltött szolgálati évek szerint van maximálva és a 65. életév betöltése után a legjobb esetben is csak 75%-át érheti el a fent megjelölt bírói jövedelemnek. A hátrama-

radottak részére megfelelő temetkezési segélyt, majd pedig özvegyi és árvasegélyt folyósít az egyesület és ennek mértéke olyan összeg, mint egy hasonló állású bíró hátramaradt családtagjaié.

Az egyesület ezzel nem merítette ki áldozatkészségét, hanem gondoskodni kíván azokról is, akiknek semminemű segélyre sincs igényük és pedig oly módon, hogy ezeknek rendszerint egyszeri segélyt és más kivételes esetekben havonkénti, vagy évenkénti esedékes csekélyebb összegű tartást folyósít. Ezeket a tartásdíjakat különösen a keresetképtelen és 21. életévüket betöltött oly közjegyzői árváknak fizeti az intézet, akik a szabályzat értelmében semminemű ellátásra, vagy más egyéb segélyre nem tarthatnak igényt.

A további részletekbe való bocsátkozást e kis ismertetés keretében teljesen szükségtelennak tartom, de az előadottakból is láthatjuk, hogy milyen sokoldalú és kedvező a nyugdíjintézet által adott bármi néven nevezendő segély, amelyet akármelyik más magánvállalat, vagy biztosító intézet minden bizonnyal sem tudna tagjainak nyújtani. A nyugdíjintézet által teljesített szolgáltatások a mai körülmények között is felülmúlják a háborúban eszközölt teljesítményeket és azt is bizonyítja, hogy milyen nagyszerűen van a bajor kartársak ezirányú intézménye megalapozva, különösképpen pedig vezetve, hogy az általános devalváció miatt előállott súlyos gazdasági erőpróbát sikeresen tudta kiállani. Ez a siker kétségtelenül a lényegesebb felemelt járulékokban is keresendő. A régi és bevált szabályzatból érvényben van ma is még az, hogy a közjegyzők közreműködése által létrejött ügyleteknél befolyó bélyeg és adóilletéket a nyugdíjintézet beszolgáltatja. Ezenkívül minden közjegyző havi 75 márka állandó járulékot és a közbenjárása által létrejött jogügyletek díjainak 6%-át mint nem állandó díjat fizet be a nyugdíjgyesület pénztárába. Így eléretett az a cél, hogy minden közjegyző egy állandó összegű díjat fizet, míg a nagyobb jövedelemmel rendelkező közjegyzők jövedelmük arányában nagyobb összeggel járulnak hozzá a közös terhek viseléséhez. Miután a közjegyzőnek életévei a nyugdíjintézet megalapításánál számításba nem vettek, ez okból az egyesület által fizetendő nyugdíjjárulékok sem szenvedtek változást, így nyilvánvaló, hogy a bajor közjegyzők nyugdíjgyesülete nem annyira a befizetések teljesítésén, mint inkább a kartársi szolidaritáson alapul, oly módon, hogy a kar minden egyes tagja a jövedelme szerint rendelkezésére álló eszközökkel siet az egyesület kári érdek védelmére.

Tény az, hogy a fiatal korban kinevezett közjegyzők nagyobb összeget fizetnek az egyesület pénztárába és csak a jövő fogja

inajd a többet fizetőknek azt a jogos kérését eldönthetni, hogy ők magasabb nyugdíjat, hátramaradottaik viszont nagyobb tartási összeget kapjanak.

A 6°/o havi járulék befizetésére a közjegyzői pénztárcönyv bevételei az irányadók, amelynek pontos vezetéseért az illető közjegyző felelősséggel tartozik. A pénztárcönyvi bevezetések az igazságügyi kormány által kiadott előírások szerint történnek, s azoknak felülvizsgálatát a törvényszék elnöke eszközli. Ezek az előírások, melyeknek áthágása kiméretlenül toroltatik meg, kétségtelenül súlyos akadályokat gördítenek a közjegyzők szabad foglalkozása elé, de okvetlenül szükségesek, hogy egy szilárd és egységes alapon álló közjegyzői kart létesítsenek, amely kar át van hatva attól a tudattól, hogy az egyesek által gyakorolt áldozatkészség nemcsak magának az egyénnek, hanem a kar összességének javát szolgálja.

A nyugdíjintézet jelenleg, 1933. január 1-én, 99 nyugalomba vonult közjegyzőről, 148 közjegyzői özvegyről, 35 árváról és 92 oly közjegyzői hozzátartozóról gondoskodik, kik sem segélyre, sem más egyéb ellátásra nem jogosultak. A most felsorolt számokban a régi közjegyzői nyugdíjgyesület tagjai is bentfoglaltatnak. Az egyesület a régi nyugdíjasoknak ugyanazt a nyugdíjat fizeti, mint a fiatalabb nyugdíjra jogosultaknak és ezt az egyenlő elbánási módozatot a bajor közjegyzőség, mint kari presztis kérdést fogta fel és azért kellett a tényleges közjegyzők járulékának megállapításánál nem az egyén, hanem a közjegyzői kar tekintélyét és egyetemes érdekét szem előtt tartani. Az intézet nyugdíjra és különféle tartási összegekre havi 92.000 márkát fizet ki, ami évi 1.100.000 márkának felel meg. Az utóbbi időben igen erős növekedést mutatnak a tartási összegek, mert az 1930. évi március hó 21-én hozott új közjegyzői törvény módosítása szerint az a közjegyző, aki 68. életévét betöltötte, állásától felmenthető és az igazságügyi kormányzat ezzel a jogával minden esetben él is, ha az illető közjegyző az idő elérkeztével saját elhatározásából nem vonult nyugdíjba.

Az egyesület által teljesítendő szolgáltatások előteremtését és növekedését károsan befolyásolja a mai világháza által előállott gazdasági helyzet, a jövedelmeknek minden vonalon való megcsappanása, s a kamatláb csökkenése is, de az egyesület fizetőképességét a vezetőség mindenáron fenn akarja tartani és pedig azért, hogy a viszonyoknak megfelelően kisebb összegeket fog folyósítani mindaddig, míg a helyzet általános javulása folytán az intézet ismét a régi jövedelmekkel fog rendelkezni. Nyilvánvaló tehát az, hogy

a bajor közjegyzők és hozzátartozóik részére megállapított nyugdíj és más egyéb ellátási összegek aránylag elég tekintélyesek és ezek nem volnának folyósíthatók, ha nem vállalná magára lelkiismeretesen mindegyik kartárs a 75 márka fix és azonkívül a már említett 6°/o-nak, mint rendkívüli járuléknak pontos megfizetését. Az intézménynek ezen a fizetési alapon való fenntartása abban leli gyökerét, hogy egy szilárd alapon nyugvó és kellő ellátást biztosító intézmény nemcsak az egyes közjegyző jól felfogott érdekeit, hanem az egész kar és vele együtt a jogkereső közönség jólétét, érdekeit és biztonságát is szolgálja. A biztosított nyugdíj s a hozzátartozókról való gondoskodás nem kis részben mentesíti a közjegyzőt a jövő sötét gondjaitól, megakadályozza a kar szenilitását és gondoskodik tetterős és jólképzett fiatalságnak utánpótlásáról.

Ezek azok a tényezők, melyek az úgynevezett szabadpályák igazi függetlenségét és magasztosságát kimélyítik, amelyek a közjegyzői intézmény sikeres fejlődésének s a jogkereső közönség érdekeit szolgáló tárgyilagos okiratkészítési és tanácsadói közreműködésnek feltételeit a jövőben is csak hathatósabban fogják biztosítani és előmozdítani.

Richter titkos igazságügyi tanácsos müncheni közjegyzőnek a wieni „Notariatszeitung“ 1933. évi 1. számában megjelent közleménye alapján ismerteti

vitéz *Susich Ervin* dr. budapesti kir. közjegyzőjelölt.

Feljegyzések.

A törvénytelen gyermekek jogállásának kérdéséhez.

Ha a gyakorlati élet mesgyéjén haladva, a cimben irt kérdésben régebbi joggyakorlatunkra és a mai modernebb jogi álláspontra néhány pillantást vetünk, lényeges különbséget, illetve haladást találunk.

A Kuriának még az 1910. körüli években (3864/1908. sz. I. p. t., 4332/1910. sz. I. p. t., 803/1911. sz. I. p. t. stb.) határozottan az volt az álláspontja, hogy a törvénytelen gyermek csak anyja után örökölhetett és a törvényesekkel egyenlő öröklési jog csak a megnyilt hagyatéokra illette meg. A jus representationist, a képviseleti jogot (képviseleti elvet) a Kuria nem ismerte el a törvénytelen

gyermekük érdekében, így azok néhai anyjuk jogán a nagyszülők hagyatékára nézve törvényes öröklési jogot nem érvényesíthettek, az anyára nézve meg nem nyílt nagyszülői hagyatékra kötelesrész iránti igényt sem támaszthattak.

Ezt a merev és a törvénytelen gyermekek vagyoni érdekei szempontjából nagyon hátrányos jogi felfogást áttörte az 1915. körüli években (P. VII. 531/1916. sz.) a Kuriának az az új álláspontja, hogy az anya, aki törvénytelen gyermeket hagyott hátra, előbb hal meg, mint az a rokona, aki után az ilyen anya örökölt volna, törvénytelen gyermekét a jus representationis elv alapján az anyának említett rokona után törvényes örökösödési jog illeti meg.

Ezt az újabb jogi felfogást vette át a Magánjogi Törvénykönyv javaslata is, egyszerűen kimondván, hogy a házasságon kívüli gyermek jogállása anyjával és anyja rokonaival szemben ugyanaz, mint a törvényes gyermeké.

De változás állott be jogéletünkben különösen a legutóbbi évtized alatt a házasságon kívül született gyermekek törvényesítése, törvényessé válása kérdésében.

Humanitarius szempontból nagy jelentőségű ugyanis az az újabb jogi felfogás, amely igyekszik minél könnyebben lehetővé tenni azt, hogy a házasságon kívül született gyermekek törvényessé legyenek s így az apai vagyona nézve törvényes származású testvéreikhez hasonlóan, vagyis azokkal egyenlő módon és mérvben, törvényes jogokat nyerjenek.

Ide vonatkozik a házasságon kívül született gyermekek érdekében igen üdvös 377/1922. M. E. számú miniszteri rendelet, mely úgy intézkedik, hogy „ha a természetes atya a tőle származottnak elismert törvénytelen gyermeke anyjával utólagosan házasságot kötött és meghalt vagy holtak nyilvánított anélkül, hogy gyermekének elismerését az anyakönyvben feljegyeztette, vagy ily feljegyzésre alkalmas okiratba foglaltatta volna, a gyermek, az anya vagy törvényes képviselőjük a lakóhely szerint illetékes kir. járásbiróság előtt a jelen rendelet 2-5. §-aiban szabályozott eljárás útján kérheti az atyai elismerés megtörténtének birói megállapítását.”

Itt megemlítendő, hogy a katonai szolgálatot teljesítő, vagy velük egy tekintet alá eső egyének törvénytelen gyermekeire nézve külön szabályozás történt a 3154/1916. M. E. sz. rendeletben.

A gyakorlatban tapasztalható, hogy az előbb hivatkozott 377/1922. M. E. sz. rendelet létezéséről az érdekeltek a legtöbb esetben tájékozatlanok. Az elének kerülő ilyen esetekben felek előadásából,

vagy halálessetfelvételekből megtudjuk, hogy az anya nevében szereplő gyermekek természetes atyja néhány rokon, vagy jóbarát előtt házasságon kívül született gyermekét tőle származottnak elismerte, azonban a törvényesítési eljárás folyamatba tételét elmulasztotta s meghalt anélkül, hogy házasságon kívül született gyermeke törvényesített volna.

A tapasztalat szerint többnyire egyszerű falusi embereknek a gyermekei ezek a szegény jobb sorsra érdemes, törvényes származású testvéreikkel szemben önhibájukon kívül hátrányos helyzetben levő törvénytelen gyermekek, akik sokszor a lenézett, kirekesztett sorban levő teremtések keserű kenyerét eszik mindaddig, míg a javukra szolgáló hivatkozott rendelet létezéséről egyszer tudomást nem szereznek, illetve míg e rendelet humánus intézkedései felől felvilágosítást nem kapnak, amely rendelet módot nyújt nekik arra, hogy a lehető legegyszerűbb úton elérhessék törvényesítettetésüket.

Természetesen, amint a rendelet expressis verbis megjelöli, lényeges kritérium, hogy a természetes atya a házasságon kívül született gyermeket tőle származottnak elismerje és hogy a gyermek anyjával utólag házasságot kössön.

A Kuria egyik legutóbb ismertté vált határozatában (P. I. 4602/1930. sz.) magában véve azzal a ténnyel, hogy a természetes apa a házasságon kívül született gyermek anyjával utólagosan házasságot köt, az apa törvényes gyermekének ismeri el az ilyen gyermeket, tehát e kuriai határozat szerint: „Ha az apa a tőle származottnak elismert gyermeknek anyjával utólagosan házasságot köt, ezzel a ténnyel a gyermek az apának törvényes leszármazójává válik és így törvényes öröklési igénye van az apa és ennek vérrokonai után maradt hagyatékban.”

S míg a régebbi gyakorlat szerint a törvényesítésnek a születésig való visszaható ereje nem volt, az újabb joggyakorlat (Kuria P. I. 5650/1929. sz. határozata) szerint „az utólagos házasság törvényesítő ereje visszahat a törvényesített gyermek születésének idejére.”

Néhány szó Amerikában alkotott végrendeletekről.

Amerikába kivándorolt és ott elhaltaknak magyarországi ingatlanaira vonatkozóan az örökösödési eljárás lefolytatására magyarországi közjegyző lévén illetékes s az örökhagyók által e vagyonuk fetetti végrendelete érvényességének a megállapítása szempontjából az 1876:XVI. t.-c. 34. §-a: „A külföldön tett végrendeletek, öröklési szerződések és halálesetre szóló ajándéko-

zások alaki kellékek tekintetében akkor is érvényesek, ha azon ország szabályainak, melyben keletkeztek, megfelelnek“ — lévén irányadó, érdekes tanulmányozni az amerikai államok idevágó jogi helyzetét.

Ugyanis az amerikai államokban alkotott végrendeletek törvényes kellékeit az egyes államok törvényhozása által alkotott *külön külön* törvények írják elő. Az Unio összes államaira kiterjedő idevágó *egyöntetű* törvény nincsen. Általános szabály, hogy *ingatlanvagyronról* csak írásbeli végrendeletben lehet jogérvényesen végrendelkezni.

Pl. New Jersey amerikai állam törvényei szerint az írásbeli végrendelet érvényességi kelléke, hogy azt a végrendelkező 2 tanú előtt alkossa s a tanúk jelenlétében *olvashatóan* írja alá, annak a kijelentése mellett, hogy ez az ő végakarata.

Az említett államnak a törvényei értelmében a szóbeli végrendelet érvényességéhez 3 tanú jelenléte szükséges s szóbeli végrendelet csakis ingóhagyatékról tehető. A szóbeli végrendelet annak tételétől számított 6 hó elteltéig érvényes, vagyis tehát csak akkor, ha a végrendelkező a szóbeli végrendelkezéstől számított 6 hónap alatt elhalálozik.

A kir. közjegyzők tanúkként való megidéztetésének kérdéséhez és a kir. közjegyzők jogállásáról.

Eltételezve olyan esetektől, amikor a kir. közjegyző tanúkénti kihallgatása elkerülhetetlenül szükségesnek mutatkozik, a kir. közjegyzőknek tanúkként való megidéztetése iránti kérelmeket a bíróságoknak figyelembe venni nem kellene, mert hisz a Kuria feltétlenül irányadó álláspontja szerint (P. I. 2935/1924. sz.) a Pp. 315. §-a értelmében a hagyaték tárgyalási jegyzőkönyv teljesen bizonyítja a benne foglalt nyilatkozatot, vagy tanúsítást, úgyszintén teljesen bizonyítja azt is, hogy a közhitelességű személy által abban tanúsított nyilatkozatok és tények a valóságnak megfelelően vannak tanúsítva. Vagyis tehát ami az ügy érdeméhez tartozik, azt a hagyatéki tárgyalási jegyzőkönyv híven feltünteti, ami pedig a hagyatéki tárgyalási jegyzőkönyvben nincs benne, arról az eljáró közjegyzőt tanúkként kihallgatni abusús.

Ugyanez lehet a megállapításunk a közjegyzői okiratokra nézve is.

Szerény nézetünk szerint, mint sok más kérdésben, úgy a

szóbanforgó felesleges tanúi idéztetés kérdésében is más volna az álláspontja az illetékes tényezőknél, ha a kir. közjegyző közhivatalnoki minősége jogszabályainkban precízen szabályozva volna, mert akkor, tekintve, hogy a közjegyző *közhivatalnok* s mint ilyen végzi az eléje kerülő ügyekben hivatalos cselekményét, általában nem vetődhetne fel az a gondolat, hogy egyes ügyekben az eljáró kir. közjegyző tanúkénti meghallgatásra megidéztesék.

E kérdéssel kapcsolatban feleleveníteni kívánjuk az 1928. évben a pécsi közjegyzői vándorgyűlésen tartott előadásunknak idevonatkozó részét.

Említett előadásunk során ugyanis a többek között azt mondtuk erről a kérdéssel, hogy nézetünk szerint a közjegyzői kart közelről érintő kérdés a közjegyzők s közjegyzőhelyettesek jogállásának törvényi szabályozása. — A közjegyzőknek és helyetteseknek a jogállását, közhivatalnoki minőségét ugyanis az érvényben levő közjegyzői törvény csak a sorok között sejteti, nevezetesen a 3. §-ából állapítható meg az, hogy a közjegyző *közhivatalnoki* tisztséget tölt be s ebből következtethetőleg a közjegyző közhivatalnok. — Határozottan csak a Btk. 461. §-a mondja ki, hogy „a kir. közjegyzők szintén közhivatalnokoknak tekintetnek.“

Arra, hogy a közjegyzők és helyettesek *közhivatalnoki* minősége s illetve *közhivatalnoki* jogállása egy új közjegyzői törvényben *részletesen* szabályoztassék nem egyéni elgondolások szempontjából és külsőségek miatt van szükség, hanem szükségesnek látszik ez a szabályozás a közjegyzői hivatásnak *közhivatalnoki* jogkörben való betölthetése érdekében.

Ugy véljük, hogy a közjegyzőket érintő sok lényeges kérdés másként volna elintézhető, ellentétben a jelenlegi helyzettel, ha a közjegyző jogállása, mint fentebb említjük, törvényileg részletesen szabályozva volna.

A közéletben általában véve ma még vita tárgya, hogy a jogállás szempontjából voltaképpen mi a kir. közjegyző? Közhivatalnok-e s ha nem, akkor milyen kategóriába tartozik? E kérdés fölött jogászbereket is hallunk vitatkozni.

Tapasztalati tény, miszerint dacára annak, hogy a közjegyző a hagyatéki ügyek intézésével és újabban a törvénykezés egyszerűsítéséről szóló 1930. XXXIV. t. c. intézkedései folytán közhivatalnoki teendőket végez — egyéb hivatali ténykedéseiről nem is szólva — mégis a közjegyző jogállásának a mondott értelemben való szabályozás hiányában olykor egyes hatóságok részéről, nem ritkán pedig a felek részéről kellemtelenségek, sérelmek érnek bennünket.

Idevágnak például azok a fentebbiekben szóvátett esetek, hogy a közjegyzőket tanúkként megidéztek olyan esetekben, amelyekben a közjegyzőt meghallgatni nem is kellene, tehát a megidézés felesleges, idevág továbbá az a hivatalos helyen hallott kijelentés is, hogy a közjegyzőség *nem hivatal*, tehát lelevezésre nem jogosult.

Konkluziónk az, hogy alaposan meg kellene egy új közjegyzői törvénynek határozni, hogy a kir. közjegyző és kir. közjegyzőhelyettes akár hagyatékot tárgyal, akár okiratolást végez, akár váltóóvást vesz fel, egyszóval bármilyen természetű hivatalos funkciót lát el ügykörében, *mindig közhivatalnokként jár el s úgy a hatóságok, mint a felek részéről egyaránt ilyenek tekintendő.* Felfogásunk szerint e kérdés részletes szabályozása szüntetheti csak meg az ezidőszerint tapasztalható sok visszás helyzetünket s jelenlegi felemás mivoltunkat.

Dr. Gálffy Ferenc szentgotthárdi kir. közjegyző.

Közlemények.

Magyarország „Nagy ügyvédjének“ halálára.

Mátyás király! — akit a történelem „igazságos“ néven ismer, — a Te nevedről elnevezett templomba tértek immár nyugovóra Nagymagyarország megtiprott igazsága legnagyobb védőjének hamvai.

Templomod kriptája azonban, mely e számunkra szent hamvakat rejtő koporsót magába zárta, nem zárta magába azt a nagy szellemet, amely, mint a viharzó tengerből magasan kiemelkedő világító torony, bevilágít a jelen kor viharos, sötét és nemzetünk életének a létért való nehéz küzdelmekkel teljes, kegyetlen éjszakájába.

Irányt mutat ez a szellem az Élet viharzó tengerén küzdőknek. Irányt, amely az „Igazsághoz“: Magyarország feltámadásához vezet.

Messze e csonka ország határain túl elhangzottak e szellemnek apostoli szavai, amelyekre mindnyájan felfigyeltek, kicsinyek és nagyok, ellenség és jóbarát egyaránt.

És most, habár a mi „Nagy ügyvédünk“ már nem fog többé

Hazánk szent ügyének védelmében a világ fórumán felszólalni, mégis úgy érezzük, hogy az ő fenkölt szelleme világító szövétnekként fog irányt szabni mindnyájunknak.

Kövessük tehát mi is hivatásunkban az ő fáradhatatlan munkaerejének, páratlan kötelességteljesítésének, hazája szeretetének és igazságunk győzelmébe vetett rendíthetetlen hitének példáját és akkor mi is Nagymagyarország igazságának győzelmét fogjuk szolgálni.

Apponyi Albert szelleme vezérelj bennünket!

(B—ő.)

Halálozások. *Jagasich* Sándor dr. tamási kir. közjegyző februárius 16. napján elhalálozott. Érdemes kartársunk a közjegyzői pályán 25 éve fejtett ki értékes tevékenységet. Elhunytáról a pécsi kamara a következő gyászjelentést adta ki; „A pécsi kir. közjegyzői kamara a kebelében működő kir. közjegyzők és közjegyzőjelöltek nevében is mély megilletődéssel tudatja, hogy dr. Jagasich Sándor tamási kir. közjegyző f. hó 16-án Budapesten a Vörös Kereszt kórházban meghalt. Földi maradványait f. hó 18-án délután 4 órakor Budapesten a farkasréti temetőben helyezük örök nyugalomra. Nehéz szívvel közli ezt a kamara, mert vele ismét egy érdemes tagját veszítette el. Pécs 1933. február hó 17-én. Emlékét kegyelettel őrizzük.“ — *Ágoston Géza* dr. kormányfőtanácsos Budapest székesfőváros árvaszékének elnöke februárius 14. napján elhalt. Nagy szakértelme, tudása és szorgalma állították az ország első árvaszékének élére, ahonnan kiváló adminisztratív érzéssel szabott irányt az árvaszék fontos működésének s a közjegyzői karral való érintkezése is mintaszerűen megértő és előzékeny volt. Temetése nagy részvét mellett folyt le s megjelent azon a közjegyzői kar számos tagja is.

Kinevezés. Az igazságügyminiszter a Jármay Béla dr. áthelyezésével megüresedett kisvárdai kir. közjegyzői állásra *Velsz Elemér* dr. budapesti kir. közjegyzőhelyettesét nevezte ki. E kinevezés jelentőségét külön közleményünk méltatja.

Áthelyezések. Az igazságügyminiszter a Janits Imre dr. elhalálozásával megüresedett Budapest székesfőváros IX. kerület 1. körzeti közjegyzői állásra *Joannovits Jenő* dr. budapesti VII. kerületi közjegyzőt, az ekként megüresedett VII. kerület 4. körzeti állásra pedig *Pálmai Lajos* dr. budapesti V. kerületi közjegyzőt helyezte át.

A budapesti kamara közgyűlése. A budapesti kir. közjegyzői kamara évi rendes közgyűlését Budapesten a budapesti törvényszék emeleti tárgyaló termében március hó 19. napján d. e. 10 órai kezdettel fogja megtartani. A közgyűlés tárgysorozatán a rendes tárgyak között szerepel a tisztikar és a választmány megválasztása is. A tárgysorozat e pontjának különös jelentőségét kölcsönöz az, hogy ennek keretében fogják betölteni a Janits Imre dr. elhalálozása következtében megüresedett elnöki állást is. A közgyűlésre való tekintettel a kamara társas vacsoráját nem március hó 14-én, hanem a közgyűlést megelőző napon március 18-án este fél 9 órakor fogja a szokott helyen, az Országos Kaszinó földszinti nyilvános éttermében megtartani.

Állásmegszüntetés. Az igazságügyminiszter 5798/1933. sz. rendeletével a Budapest székesfőváros V. kerületében a Váci-útra korlátozott székhellyel rendszeresített közjegyzői állást 1933. év március hó elsejétől kezdődő hatállyal megszüntette. Ennek a rendeletnek következtében az V. kerület 5. körzete megszűnt s ennek a körzetnek a területe a IV. körzethez csatoltatott. Ebben az utóbbi körzetben jelenleg *Barcs Ernő* dr. kir. közjegyző működik.

Balassa Lajos dr. a Kisfaludy-társaság tagja. Ujabb előkelő megtiszteltetésben részesült *Balassa Lajos* dr. ocsai kir. közjegyző, aki Falu Tamás írói álnéven folytat elismerten nagyértékű irodalmi tevékenységet. A Kisfaludy-társaság ugyanis a januárius hó 31. napján tartott ülésén a társaság rendes tagjává választotta a népszerű író és kiváló kartársunkat, aki mint ismeretes, a másik előkelő irodalmi testületnek, a Petőfi-társaságnak is évek óta illusztris tagja.

Közjegyzői díjkérdések. Közlönyünk f. é. januári számában a közlemények közt díjmegállapítási kérdések cím alatt szó van olyan esetről, amikor a hagyatékhöz csak úgynevezett családi birtok tartozott s a közjegyző megállapított díjainak azon való jelzálogjogi biztosítását az illetékes telekkönyvi hatóság, valamint a felfolyamodási bíróság megtagadta. Ezzel kapcsolatosan talán nem érdektelen az én esetem, ahol a hagyatékok szintén csak az 1920: XXXVI. t.-c. oltalma alatt álló családi birtok képezte s én megállapított és kifizetetlen hagyatéki díjaimnak azon való jelzálogi biztosítását kértem. A királyi járásbíróság, mint tkvi hatóság a mondott törvénycikk vonatkozó szakaszára hivatkozással elutasította kérelmemet, mire én a végzés ellen felfolyamodással éltem. Felfolyamodásomban a súlyt arra helyeztem, hogy a közjegyző a hagyatéki eljárásban közhatósági funkciót végez, amelyért neki járó

és biróilag megállapított díjai biztosítás és behajtás szempontjából a köztartozások természetével birnak, mint ilyenek, tehát kivételt képeznek a családi birtokon jelzálogjoggal való biztosítás tekintetében is az általános jellegű terhelési tilalom alól, akárcsak az örökösödési illetékek és egyéb közterhek. Hivatkoztam arra, hogy a közjegyző hagyatéki díjait már az 1894. XVI. t.-c. 121. §-a közadó módjára behajtandóknak mondta ki, hivatkoztam arra, hogy az érvényben levő díjrendelet 29. §-a a díjaknak a hagyatéki ingatlanokon, vagy ingatlant terhelő oly jogokon, amelyek jelzálogjoggal vagy aljelzálogjoggal terhelhetők, a közjegyző egyoldalú kérelmére és végrehajtás esetén kívül való jelzálogjoggal való biztosítását rendeli, bizonyos esetben még akkor is, ha az ingatlan időközben az örökösről harmadik személyre szállt át, ami tisztán magánjogi tartozásnál ki volna zárva. A kalocsai kir. törvényszék, mint felfolyamodási bíróság az általam felhozott indokokból helyt adott felfolyamodásomnak, megváltoztatta a telekkönyvi hatóság végzését és elrendelte díjaim biztosítására a jelzálogjognak a hagyatékokot képező családi birtok jellegű ingatlanokra való bekebelezését. Minthogy a jelzálogjognak célja és tartalma a követelésnek a jelzálogtárgyból való kielégítése, a családi birtok jellegű hagyatéki ingatlan nem mentesülhet a reá bekebelezett jelzálogjoggal biztosított követelés kielégítése céljából elrendelendő végrehajtás alól sem. A konkrét esetben még eddig nem kértem végrehajtást. A fentebbiekből még levonom azt a következtetést, hogy ha a törvényben statuált terhelési tilalom nem akadály a köztartozás természetével biró közjegyzői díjak jelzálogi biztosításának, nem lehet akadály ennek más telekkönyvileg feljegyzett terhelési tilalom sem. *Ifj. Fésűs György* dr. kiskunhalasi kir. közjegyző.

*

Sok gondot okoz az utóbbi időben a vidéki közjegyzőknek a hagyatéki tárgyalási díjak hátralékának megnövekedése. Ehhez járul az az aggodalom, hogy ezek a díjak örökre elvesznek. Mert ez az aggodalom nem minden alapot nélkülöz. A hagyatékok 90%-a adóssággal terhelt. A bekebelezett tartozások kivétel nélkül abból az időből származnak, amikor még pénzbőség volt s a pénzintézetek ezen időben, lévén az ingatlanoknak természetszerűleg akkor magasabb értéke, az ingatlanok akkori értékének 50%-a erejéig nyújtottak elsőhelyű bekebelezés mellett hitelt. Ezen majdnem felkinált és örömmel nyújtott hitelt a hitelt keresők 100%-ig igénybe is vették azzal a mentalitással, ami abban az időben az embereket a korona romlása után könnyelművé tette. Ma azonban az a

helyzet, hogy az ingatlanok értéke minimálisan 50%-kal visszaesett. Az arany koronában rögzített hitel azonban teljes egészében fennáll. A termények ára szintén visszaesett, úgyhogy az adós gazda még kamatfizetési kötelezettségének sem bír eleget tenni.

Mint említettem, a hagyatékok 90%-a ilyen adóssággal terhelt. Ha már most egy ilyen adóssággal terhelt ingatlan tulajdonosa elhal és a jegyző az örökhagyó halála napjáig vagy aznap még nem készített átruházási okiratot, az örökösök megteszik örökösödési nyilatkozatukat, azon reményben, hogy „úgy sem kell fizetni, mert moratórium van,” egy ideig használják az ingatlanokat, beszedik annak gyümölcsseit, nem viselik annak terheit, aztán lesz, ami lesz! A közjegyzőnek az átruházással felmerült és bírósággal megállapított díjait nem fizetik. Igen sok esetben hallom, „vegye el a közjegyző úr a földet, fizetni nem tudok.” Hogy illetéket fizessen, arról szó sincsen. Viseli a 4-szeres birság veszélyét, de nem fizet. A közjegyzőnek nem marad más módja, mint hogy követelését az iratok beterjesztésével egyidejűleg bekebelezeti, végrehajtást kér és árvereztet. Ki teszi azonban ezt meg 30—50 P. költségért? Megelőzőleg azonban már ott van a jelzálogjogi teher, ami akkora, mint az egész hagyatékok értéke, be van kebelezve három évnél régebbi adó és megelőzi a közjegyzői díjakat a háromévesnél nem régebbi előnyös adó és illeték. A közjegyző tehát díjait feltétlenül elveszti s miután a hagyatékok 90%-a ilyen, a közjegyző díjainak 90%-át veszíti el. Marad megélhetésre az ügyletkötés és váltóóvás. Az ügyletkötés ilyen körülmények között teljesen megszűnt, ha akad is, az többnyire névalírás hitelesítés. Okirat semmi. A váltó óvások szintén teljesen megszűntek a vidéken, mert a vidéki intézetek összes anyaga a budapesti visszszámítoló intézetek tárcájába vándorolt s így a váltókat Budapesten óvatolják. Koncedálok azonban, hogy a vidékről felkerült váltók budapesti kartársainknak sem jelentenek jövedelmet, mert azokat a visszszámítolásra beküldő intézet forgatja, azok pedig igyekeznek a váltókat kellő időben rendezni, vagy az óvást elengedik. A hagyatéki tárgyalási díjak nyújthatnának egyedül megélhetést a közjegyzőknek, ezek azonban a fent előadottak alapján veszélyben vannak. Hogy mégis valamelyes összeget ezen díjakból meg lehessen menteni, arra egy mód volna és pedig ha kimondatnék, hogy „a kir. közjegyzőnek bírósággal megállapított hagyatéki tárgyalási díjai az ingatlanok elárverezésén szintén előnyös kielégítésben részesülnek és a kir. kincstárt megillető adók és illetékek után sorozandók.” *Magyary Ferenc* dr. balatonfüredi kir. közjegyző.

A Nyugdíjintézet közleményei: Nyomatékosan felkéri az Intézet — a még mindig nagy számban levő *hátralékosokat hátralékaiknak mielőbbi kiegyenlítésére*. Az intézet terhei ugyanis a sok elhalálozás következtében erősen szaporodnak s az egyensúly csak úgy biztosítható, ha a járulékok pontosan befolyznak. *Abban a nem remélt esetben, ha a terhek (kifizetendő végellátási összegek) továbbra is ily mértékben emelkednének, olyan intézkedések szükségessége merülhet fel, melynek ódioma a hátralékosokat s a hátralékok behajtását nem, vagy nem kellő eréllyel foganatosító szerveket terhelné.*

A járulékok a Szab. 42. §-a szerint minden hó 10-ig esedékesek. Egy napi késedelem is munkát és költséget jelent.

Múlt évi decemberi körlevelünkben — mellékelve ahhoz a portómentes befizetés céljaira szolgáló postatakarékpénztári befizetési lapokat — kértük, hogy a befizetések a Magyar-Olasz Bank R.-T. Margit-körúti fiókjához (Budapest II. Margit-körút 6. szám) eszközöltessenek. Ennek ellenére sok nyugdíjintézeti tag továbbra is a Moktárhoz, nem egy van, aki december és januárban a Magyar-Olasz Bank Margit-körúti fiókjához, februárban ismét a Moktárhoz küldte be járulékát.

Az Intézet vezetősége felelősségteljes s nehéz munkájában joggal várhat el a tagoktól nagyobb megértést s figyelmességet. — A szabályzat átdolgozása folyamatban van, a tervezet még a tavaszi hónapokban összehívandó rendkívüli közgyűlés elé kerül. E módosítás maga után vonja az ügyrend módosítását is. Az új Szabályzat életbelépésén, életbelép az új ügyrend is, ezek azután kinyomatván, minden egyes tagnak meg fognak küldetni.

Hagyatéki tárgyalási díj után jár-e bejegyzési illeték?

Ebben a véleményünk szerint egészen egyszerű kérdésben az illetékkiszabó hatóságok sehogysem tudnak egységes álláspontra helyezkedni. Hol kiszabják a tárgyalási díj bekebelezése után a bejegyzési illetéket, hol pedig mellőzik azt. Az utóbbi időben az illetékkiszabási hivatalok inkább az utóbbi gyakorlatot követték. Legújában azonban ismét érkeznek az ilyen bejegyzési illetékekre vonatkozó fizetési meghagyások, természetesen most már illeték pótlék és birságokkal spékeltlen. Ezt a kérdést, amelyet téves értelmezésével különben az illetékkiszabási hatóságok jog- és ok nélkül szereznek a közjegyzőknek a jogorvoslatok beadásával járó munkát és fáradságot, indokolt volna már egyszer véglegesen nyugvópontra hozni. Ne legyen ez mindig vissza-visszatérő lehetőség egy ambiciózus finánc agy részére az olcsó érdemszerzésre. Az 1894.

évi XVI. t.-c. 121. §-ának rendelkezései szerint a közjegyzők részére megállapított hagyaték tárgyalási díjak közadók módjára hajtandók be. Ugyanezt az álláspontot foglalja el az ill. díjjegyzék 66. tétel 1.) pontjának 3-ik bekezdése is. Ezek szerint a törvényes minősítő rendelkezések szerint a tárgyalási díj, amely a közjegyzőnek birói megbízottí tevékenységéből merül fel, nyilván köztartozás, köztartozás után pedig bejegyzési illeték nem jár. Ahogy pl. birtokrendezési költségek, vízdíjak, csatornázási járulékok stb. után sem lehet a jogosított fél, vagy hatóság részére bejegyzési illetéket kiróni. A budapesti kir. pénzügyigazgatóság 80,624/1930. IV. sz. határozatával felfolyamodás következtében másodfokon már kimondta, hogy a tárgyalási díj után bejegyzési illeték nem róható ki. Ugyanezt kimondta a debreceni pénzügyigazgatóság is 38520—1928. számú határozatával (Kir. Közjegyzők Közlönye 1928. évf. 305. l.). Hogy mindezek a helyes indokolású határozatok ellenére mire jó a közjegyzőknek ilyen bejegyzési illetékekre vonatkozó fizetési meghagyásokkal való megtisztelése, azt a nem mindenben helyénvaló finánci túlbuzgóságtól eltekintve, megérteni nem tudjuk, de legkevesébbé akkor, ha a bekebelezett díjartozás 200 pengőt meg nem halad, mikor is az illeték díjjegyzék 16. tétel B. pont a) alpontja alapján bejegyzési illeték egyáltalában nem jár.

A közjegyző megbírságolása az 50 Pengőn alóli örökösödési illeték kiszabásának elmulasztása miatt. A szolnoki m. kir. pénzügyigazgatóság 32399/III.-1933. számú határozatával a kir. közjegyzőt a le nem rótt illeték kétszeresével, mint bírsággal sújtotta, mert az az 50 P. alóli örökösödési illeték kiszabását és annak megfizetésére való felhívást a hagyaték tárgyalási jegyzőkönyvbe bele nem foglalta. A kötelezés tekintetében hivatkozik a 11.000/1928 I. M. 47. §-ára s az 5100/1931 M. E. 61. és az 1920. XXXIV. 45. §-ára. Az a kérdés itt, helytálló-e ez a döntés? Az 1920. XXXIV. 45. §-a szerint, ha a lerovásra kötelezett fél a tárgyaláson jelen van, a kir. közjegyző felhívására a hagyatéki kimutatáson azonnal köteles az illetéket bélyegben leróni. A 11.000/1928 I. M. 47. §-a szerint pedig, ha a kötelezett fél a tárgyaláson jelen van, de a kiszámított illetéket bélyegben le nem rója, a kir. közjegyző ezt a bíróságnak bejelenti. Miután a jelen esetben a kir. közjegyző az illetéknek bélyegben való le nem rovását a bíróságnak bejelentette, kötelezettségének mindenben eleget tett. Kétségtelen, hogy célszerűbb lett volna a felhívás megtörténtét a jegyzőkönyvbe is felvenni, de erre jogszabály a közjegyzőt nem kötelezi s ennek elmulasztása semmiféle jogkövetkezménnyel nem járhat. A másik

kérdés, lehet-e a kir. közjegyzőt a bejelentés elmulasztása miatt valamely jogkövetkezménnyel sújtani? Az 1920. XXXIV. 57. §-a állapítja meg a bírságokat. Ennek a szakasznak első pontja szerint a fél, — tehát csakis a fél, az illeték összegén felül bírság címén annak kétszeresével rovandó meg. Kiterjed az illetékért való kezesesség az 1920. XXXIV. 21. és 22. §-ában megírt személyekre, de ezek között a közjegyző nem foglaltatik. Nem tekinthető kezesnek a közjegyző még a 22. §. 6. pontjában sem. Nyilvánvaló tehát, hogy a szolnoki pénzügyigazgatóság bírságolása teljesen téves alapokon nyugszik. Hátra van még az 1920. XXXIV. 58. §-a. E szakasz szerint azt a hatósági közeget, aki a törvény által reá rótt kötelezettségének eleget nem tesz, a kir. adóhivatal előterjesztésére, a kir. pénzügyigazgatóság 160 P.-ig terjedhető *rendbíróságban* marasztalhatja. Ez a szakasz, amely a bejelentés elmaradása esetén alkalmazhatónak látszik. Erre enged következtetni a jelzett szakasz 2. pontja. További kérdés, mennyit változtatott e rendelkezéseken az 5100/1931. M. E. rendelet 61. §-a. Eltekintve attól, hogy ez állapította meg az ingatlan hagyatékok után az illetéknek bélyegeken való lerovását és felemelte az illetéktételt, — a harmadik bekezdésben van egy intézkedés, amely új. Ez a 3. bekezdés csupán azt mondja ki azonban, hogy most már minden esetben be kell jelenteni a hagyatékot az adóhivatalnál, akkor is, ha az illetéknek bélyeggel való lerovása megtörtént. Amennyiben azonban azt állapítaná meg az adóhivatal, hogy a bélyeggel lerótt illeték kevesebb, mint amennyi az általa kiszámított összeg, — a különbözetet fizetési meghagyással közvetlenül szabja ki a bírsággal együtt, anélkül, hogy annak megfizetése iránt a bíróságnak kellene a felet felhívni, amint azt egyébként az 1920. XXXIV. 45. §-a és a 40.000/1931 P. Ü. rendelet 76. §-ának 10. bekezdése és a 11.000/1928. I. M. 45. §-a előírta. Más változást ez a rendelet nem hozott. dr. A. Zs. A.

Magyar Jogászegyleti Értekezések. A Magyar Jogászegylet a f. év január 21-én tartott választmányi ülésén nagyfontosságú elhatározásra jutott. Elhatározta ugyanis, hogy a Magyar Jogászegyleti Értekezések füzetenkénti kiadását megszünteti és ehelyett negyedévenként rendszeresen megjelenő folyóiratot ad ki. A folyóirat címe: *Magyar Jogászegyleti Értekezések és Egyéb Tanulmányok*. Miként a folyóirat címe is mutatja, abban elsősorban a Jogászegyletben elhangzott előadások fognak egész terjedelmükben, avagy bő kivonatban megjelenni. De a folyóirat életrehívásával célja a Jogászegyletnek az is, hogy lehetővé tegye olyan nagyobb tanulmányoknak a közlését, amelyek terjedelmüknél vagy tárgyuknál fogva ma élő jogi szaklapokban nem helyezhetők el. Ilyen tanulmányok közlésére azonban csupán akkor kerülhet sor, ha a Jogászegyletben elhangzott előadások közlése után a folyóiratban még hely mutatkozni fog. A folyóirat létesítésével rendszeresíteni óhajtja egy-

uttal a Jogászegylet a közlésre alkalmas előadások gondos kiválogatását is. Mindebből látható, hogy az új folyóirat semmiképpen sem fog a meglévő jogi szaklapoknak versenyt támasztani, sőt ellenkezőleg, azt a lehetőséget fogja nyújtani, hogy az egyes jogi szaklapokhoz beérkező és ott el nem helyezhető, nagyobb terjedelmű elméleti tanulmányokat az illető jogi szaklap ennek a folyóiratnak adja át. A választmány szerkesztőbizottságot küldött ki, melynek tagjaiul dr. *Schusztar Rudolf*, a szabadalmi felsőbbíróság nyug. elnökét, dr. *Mendelényi László* kir. kuriai bírót és dr. *Nagy Dezső Bálint* ügyvédet kérte fel, utóbbit egyszersmind megbízta a szerkesztői teendők ellátásával. A Magyar Jogászegylet tagjai a folyóiratot térítvényképpen fogják kapni. A szerkesztőség és kiadóhivatal címe: Budapest VIII. Vas-u. 12. Telefon: 39-2-25.

A Kir. Közjegyzőhelyettesek országos egyesületének közleményei. *Dr. Velsz Elemér.* Évek hosszú sora óta várt kinevezés jelent meg a Budapesti Közlöny február 23-i számában; *Dr. Velsz Elemért*, egyesületünk elnökét az igazságügyminiszter kisvárdai kir. közjegyzővé nevezte ki. Egy évtizeden át elnöke volt egyesületünknek, de egyúttal martirja is, mert hajlíthatatlan harcosa és merész szószólója is lévén a helyettesek érdekeinek, emiatt sok méltatlan megaláztatást és mellőztetést kellett elszenvednie. Épen ezért hálánk kíséri az igazságügyminiszter Ur önmagyméltóságának ezen nemes cselekedetét, mert a helyettesi kinevezések természetes rendjét visszaállította. A kinevezéseknél a helyettesi karnak nem az fáj, hogy karon kívüliek is neveztetnek ki, mert a közjegyzői rendtartás ennek lehetőségét megadja s így az legális s bántó csak akkor lesz ha nagy számánál fogva a helyettesi kinevezéseket háttérbe szorítja. Ennél is inkább fáj azonban az, ha a helyettesek kinevezéseinek figyelmen kívül hagyatnak azok a körülmények, amelyekre figyelemmel a helyettesi kar valamelyik tagja a kinevezését már joggal elvárhatná s mégis olyan helyettesek neveztetnek ki, akiknek ehhez az összeköttetésektől eltekintve, semmi jogcímük nincs. Az ilyen kinevezések ugyanis a többiben, jövődjük tekintetében jogos és azért fájdalmas kétségeket támasztanak. *Dr. Velsz Elemér* ma már bizony 52 éves s régóta családos ember. Jelölti működését 1908. évben kezdte meg, helyettesi jogosultságot 1914. évben nyert s azóta egy évi háborus katonai szolgálatát leszámítva állandóan helyettesi gyakorlatot folytatott. Mindnyájunk szeretete kíséri pályáján az eszményi közjegyzői hivatás harcosát. *dr. A. Zs. A.*

Helyreigazítások. E közlöny múlt évi decemberi számában közzétett névjegyzék kiigazításául közöljük a következőket: *Telman Sándor* dr. csepregi kir. közjegyző kinevezésének kelte 1929. május 24. és nem 1929. szeptember 17. s ez a kartársunk hadviselt. — *Meixner László* dr. váci kir. közjegyző kinevezésének

kelte 1931. januárius 16. és nem augusztus 1. s ez a kartársunk is hadviselt. — *Szotyori Nagy Sándor* dr. kisvárdai kir. közjegyző kinevezésének kelte 1918. szeptember 4. és nem 1918. november 10. vagyis ezt a kartársunkat nem a Károlyi-kormány nevezte ki. — *Samassa János* dr. jelenleg zalaegerszegi kir. közjegyzőt 1926. és nem 1916. március 12-én nevezték ki közjegyzővé, mint gyakorló ügyvédet s ez a kartársunk is hadviselt. — *Velsz Elemér* dr. az ujonnan Kisvárdára kinevezett közjegyző hadviselt. — *Farnek László* dr. kir. közjegyzőjelölt *Meixner László* dr. váci kir. közjegyző irodájából még 1931. évi április havában kilépett.

Kihirdetett törvények.

Az 1933. évi I. t.-c. a vasúti árufuvarozás tárgyában Bernben 1924. évi október hó 23-án aláírt Nemzetközi Egyezményhez tartozó Kiegészítő Okmány becikkelyezéséről.

Rendeletek.

179.711/1932. P. M. sz. Az idegen államok pénznemeiben megállapított értékeknek az illetékek, továbbá a fényüzési és az általános forgalmi adó megállapítása szempontjából pengő értékre történő átszámítása.

178.000/1932. P. M. sz. A közadók kezeléséről szóló hivatalos összeállítás módosítása és kiegészítése.

400/1933 I. M. sz. Házassulók állampolgárságának megállapítása.

Jogi és illetékügyi irodalmi szemle.

Polgári jog. (XI. évf. 2. szám.) *Alföldi Ede* dr. ny. ítélő táblai tanácselnök tollából jelent meg e számban Igazságügyi racionalizálás címen vezető cikk, amelynek I. fejezete a közjegyzői hatáskör kiterjesztéséről szól. Ebben az első fejezetben megállapítja a cikkíró, hogy a perenkívüli ügyek kivétel nélkül, tehát a végrehajtási, örökösödési, telekkönyvi ügyek, valamint a fizetési meghagyásos és a cég ügyek is szükségtelenül növelik a bíróságok különben is elviselhetetlen munkaterhét és szükségtelenül vonják el a bírót valódi hivatásától, vagyis a jogviták elbírálásának munkájától. A közjegyző képessége — állapítja meg a továbbiakban a cikkíró — nem kisebb a bírónál és a közjegyzői hivatal is éppen olyan felelősségteljes, mint a bíróság. Nincs tehát a cikkíró szerint semmi akadály annak, hogy a közjegyzőségek kellő állami felügyelet

mellett a perenkivüli ügyek ellátásához szükséges hatósági jogkörrel ruháztassanak fel. A bíróságok tehermentesítése s ezzel az állami kiadások csökkentése már magában is döntő súlyú, de ezenkívül a perenkivüli ügyek ellátásának a közjegyzőségek hatáskörébe való átutalása még több más számottevő előnyt is eredményez. A közjegyzői hatáskörnek tömegmunkákkal való kibővítése olyan mérsékelt díjszabás alkalmazását tenné lehetővé, hogy egyrészt a jogkereső közönség nemcsak gyorsabban, hanem olcsóbban is hozzájuthatna igényei kielégítéséhez és másrészt a közjegyzők a díjszabás alacsony tételeiért a nagy forgalomban találnának kárpótlást. A perenkivüli ügyellátás szakszerűségének biztosítása és a gyorsaság fokozása céljából nagyobb forgalmú helyeken s így természetesen a fővárosban szakközjegyzőségeket lehetne rendszeresíteni, amelyeknek hatáskörébe csak egyféle perenkivüli ügyek pl. csak végrehajtási, vagy cégügyek, vagy csak örökösödési ügyek tartoznának. A cikk szerint a közjegyzői hatáskör ily irányú kibővítése a közterhek arányosabb és igazságosabb elosztását is eredményezné, mert a fenntartási költségek a közvetlenül érdekeltekre hárulnának esetről-esetre akkor és olyan mértékben, amikor és amilyen mértékben az intézményt igénybe veszik. A tömegmunkák átutalása a közjegyzőségek nagyobb mérvű decentralizálását vonná maga után s azzal az előnnyel is járna, hogy a falunak évszázadok óta lelkiismeretlenül elhanyagolt kultúrája fellendüléshez juthatna annak következtében, hogy a közjegyzőségek és az ezek körül tömörülő ügyvédi irodák személyzete a falu népe körében állandóan elhelyezkednék (ezzel természetesen a községi jegyzők magánmunkálatti jogkörének minden indoka is elveszne s ez a jogszolgáltatásra mérhetetlenül káros jogosítvány indokoltan megszüntethető volna. Szerk.) A közjegyzőségek szaporításának fontos előnye volna még a cikk szerint az is, hogy az ügyvédi kar tagjai a közjegyzői pályán jelentékeny elhelyezkedési lehetőségeket találnának. A cikk közjegyzői szempontból különlegesen érdekes I. fejezetének befejező részében azt állapítja meg a cikkíró, hogy mint egyetlen megoldási lehetőséget, a jövő elkerülhetetlenül meg fogja hozni a bíróságoknak a perenkivüli ügyek ellátásától való mentesítését és valószínűen kivétel nélkül minden perenkivüli ügy közjegyzői ellátás alá kerül. Kár volna bátoratlanul félmegoldásokkal és további toldozás, foltozással kísérletezni. Csak gyökeres reformok vezetnek célhoz. Az érdekes cikkekre, amely egyébként tárgyilagos szakértői véleményt nyújt a közjegyzői hivatás jelentőségéről és egészséges kiépítésének szükségességéről, még foglalkozni fogunk. Szász István dr. a perköltség és az ítéleti

költség biztosításáról irt e számba folytatólagos cikket. Mezey István dr. ezt követően érdekes cikkben ismerteti Szovjet Oroszország családi és házassági jogát. A Jogalkotás rovatban külön cikkel szerepelnek Pethő Tibor dr., Zoltán Emil dr., Huppert Leó dr., ifj. Szigeti László dr. és Fonyó György dr. A Joggyakorlat és Irodalom rovatok közleményein kívül e szám mellékleteként is megjelent az Esettár és a Jogszabály-gyűjtemény.

Magyar Jogi Szemle. (XIV. évf. 2. szám.) Vezető helyen közli e szám Juhász Andor dr. kuriai elnök, Degré Miklós dr. táblai elnök és Puky Endre dr. közigazgatási bírósági elnök évnyitó beszédeit. Ezt követően Finkey Ferenc dr. a korlátolt elmeállapot és bűnözési hajlam, vitéz Pétery Aladár dr. az ügyvédi kamarai közgyűlés reformja, Ember Endre dr. a jelzálogtörvény 18 §-a és a gyakorlati élet, Tihanyi Lajos dr. az ügyvédi összeférhetetlenség című cikkeit s majd a Szemle, Irodalom és Előadások rovatok közleményeit hozza még e szám. Külön mellékletként jelentek meg a Esettárak 1932. évi mutatói s a Magánjog, Hiteljog, Büntetőjog és a Polgári Törvénykezési Jog Tára című esetgyűjtemények.

Jogtudományi Közlöny. (63. évf. 4. 5. 6. 7. szám.) A 4-ik szám vezető helyén Csorna Kálmán dr. székesfővárosi árvaszéki elnök helyettes reflektál Ludwig Rezső dr.-nak Tekintély és becsület című cikkében foglaltakra, illetve e cikknek különösen arra a részére, amely a gyámhatósági szervezet működését és hiányait teszi szóvá s annak a véleményének ad kifejezést, hogy az árvaszékekre végeredményben csak azért van szükség, hogy ott néhány ember megélhetéshez jusson. A cikkíró megállapítja, hogy ilyen tárgyi érvek nélkül való támadás hatósági tekintély növelésére nem alkalmas s minden indok a mellett szól, hogy az árvaszékek, mint eredeti magyar hatósági intézmények természetesen megfelelő kor és célszerű átalakítások mellett továbbra is fenn tartandók. A Tekintély és becsület című cikk illusztris szerzője egyszerre három intézmény, illetve hatóság ellen intézett cikkében fulmináns támadást, a gyámhatóságok, az ügyvédek és a közjegyzők ellen. Támadásaira minden oldalról megkapta a választ s ezeknek az eszmecseréknek eredményeként aligha lehet megállapítani azt, hogy a Tekintély és becsület című cikknek megírására általános és különösen jogszolgáltatási szempontból szükség lett volna. Az 5. szám Munkácsy Ernő dr. Glossza című vezetőcikkét közli, amelyben Grosschmidt Béni nagyértékű művének első kötetét méltatja. Folytatólagosan eszmecserét váltanak még e számban az igazságügyi költségvetés leszállításának kérdéséről, Móra Zoltán dr., Teller Miksa dr. Marczali Henrik dr. méltatja még ebben a számban Gábor Gyula dr.-nak a kormányzói méltóságról irt tanulmányát. A 6. szám vezetőhelyen meglehetősen parentálja el Dárdai Sándor dr.-t a Jogtudományi Közlöny megalapítóját és mintegy 70 éven át felelős, majd főszerkesztőjét. A 7. számban Teller Miksa dr. az ügyvédi rendtartás három tervezetét ismerteti, Munkácsy Ernő dr. a Glossza címen irt cikkét folytatja s Szirmay Zsolt dr. válaszol Papp István kuriai tanácselnöknek a közlöny múlt évi 48. számában közzétett cikkében a végrendelet megtámadásának kérdésében kifejtett álláspontjaira s az abban foglaltakkal szemben nem tekinti joglemondásnak azt, ha bizonyos megtámadási okot a felperes keresetében nem érvényesített. Minden szám mellett megjelent az Ügyvédi közlöny és a különböző döntvénytári füzet.

Notariats Zeitung (Az osztrák közjegyzők lapja 75. évf. 2. szám.) E tartalmaz számba értékes cikkeket irtak Wolf Richard dr., Leinwand Viktor dr., Szvoboda Ernő dr., Bona Károly dr., Ehrenzweig Adolf, Lanz Károly dr. Külön cikkben van még kegyeletes megemlékezés Schiff István dr. wieni közjegyző elhalálozásáról. A lap további érdekes tartalmát a Közlemények és Irodalom rovatok adják.

Notariats Zeitung. (A csehszlovákiai német közjegyzők lapja 13. évf. 2. szám.) E szám tartalma a következő: Die Konferenz des Notars. Wer ist bei testamentarischer Erbfolge zur Verlassenschaftsabhandlung zu laden? Aus der Praxis des Wechsel rechtes. Zwei Fälle aus der Praxis, betreffend Beglaubigung. Gebürensrechtliche Entscheidungen des obersten Verwaltungsgerichtes. Mitteilungen des Vereines. Bücherschau.

Illetékügyi Közlöny. (VIII. évf. 2. szám.) Till Károly dr. írt e szám vezetőhelyén cikket a végrehajtási jelzálogjog bejegyzése iránt a tkvi hatósághoz benyújtott kérés bélyegkötelezettségéről. A Szemle, Illetékügyi rendeletek, Joggyakorlat, Irodalom, Külföldi szemelvények és a Szerkesztői üzenetek rovatok közleményei sok szakkérdésben nyújtanak felvilágosítást s a szakembereknek tanulságos olvasmányul szolgálnak.

Joggyakorlat.

10. A *kötelesrész* a vagyontárgyaknak valóságos és nem bizonytalan gazdasági viszonyok közt átmenetileg alakult értéke alapján határozandó meg. (K. P. I. 978/1930)

11. A kir. Kuriának 758. számú elvi határozata szerint a *közeleli rokonok* között létesült olyan *jogügyletről*, amellyel a hitelező előbb az akkor már fennállott követelése kiegyenlítésének alapját vonják el azt kell vélelmezni, hogy az ügylet a hitelező kijátszása céljából létesült: a hitelező kijátszására irányuló jogügyletnél közömbös, hogy azt visszteherrel, vagy anélkül kötötték-e meg. (K. P. I. 569/1931)

12. Hazai jogunk szerint az örökös jogának gyakorolhatása a hagyaték birói átadásához kötve nincs, mert az *örökhagyó jogai és kötelezettségei az örökhagyó halálával (ipso jure) szállanak át az örökösre*. II. A vallás szabad gyakorlásáról szóló 1895. évi 43. tc. 9. §. 4. pontjának 2-ik bekezdésében foglalt és az ingatlan szerzési képességet korlátozó rendelkezés ezen törvény II. fejezetének címéből és tartalmából is megállapíthatóan csak a jövőben, tehát a törvény életbelépése után törvényesen elismerendő vallás felekezetekre vonatkozik, nem pedig az 1848. évi XX. t. c. szerint az u. n. bevett vallás felekezetekre, amely utóbbiak közé tartozik a római katolikus egyház is. A római katolikus egyháznak ingatlan vagyonszerzését tiltó korábbi u. n. *holtkézről szóló törvények* pedig

a kir. Kuria 63. számú teljesülési határozata szerint már *nincsenek hatályban*. III. *Örökhagyó végrendeletében az örökös, vagy hagyományos helyettese személyének a kijelölését az örökösre is bízhatja* ugyan, amint a kir. Kuria 578. számú elvi jelentőségű határozatában ezt az elvet az utóörökösödésre nézve kimondta: de meg kell jelölnie azoknak a körét, akik közül az utóörökösi, vagy utóhagyományos nevezési jog gyakorolható. (K. P. I. 225/1932)

13. A *végrendelet csak a felperesekként fellépő személyekkel szemben és csak annyiban érvényteleníthető, amennyiben az ő törvényes öröklési jogukat sérti*, ennek következtében a keresettel fel nem lépő törvényes örökösökkel szemben a végrendelet érvényben marad. (K. P. I. 2693/1930.)

14. Harmadik személyek irányában a *tulajdonjog fenntartását joghatályosnak csak abban az esetben lehet tekinteni, ha az ezirányú megállapodás a vételi ügylet megkötésével egyidejűleg történt*. (K. P. V. 5260/1931.)

15. A *tartás ellenében történt vagyonátruházás csak annyiban visszterhes, amennyiben az átruházott vagyon jövedelme a tartást nem fedezi*. Visszteherként tehát csupán a tényleg szolgáltatott tartás ellenértéke tekintendő, egyébként az átruházás ajándékozás. (K. P. I. 197/1931.)

16. Az *öröklésről való lemondás a kedvezményezett részére nem ajándékozás*. Az ilyen lemondás tehát durva hálátlanság okából vissza nem vonható. (K. P. I. 2201/1932.)

17. Az *örökrész rendszerint természetben jár*, amennyiben azonban felek megállapodása szerint az örökrész készpénzben térítendő meg, a készpénz ellenérték a megítéléskor fennforgó ingatlan érték alapján határozandó meg. (K. P. I. 1847/1930.)

18. Az irástudatlan örökhagyónak a végrendelet szövegébe foglalt az a kijelentése, „Következően végrendelezem“ magában foglalja az örökhagyónak azt a kijelentését, hogy az okiratot végrendeletének kívánta tekinteni. A végrendelet további szövege tartalmazza azt, hogy a végrendelet felolvastatott s a végrendeleti záradékban a tanúk azt tanúsítják, hogy a végrendelezés az ő folytonos és együttes jelenlétükben történt. A *végrendelezés* ilyen körülmények között az 1876. évi XVI. t. c.-ben megszabott *alaki kellékeknek megfelel*. (K. P. I. 1853/1932.)

19. A végrendelet szövege a felolvasásra nézve adatot nem tartalmaz. A felolvasás tényének magából a végrendeletből kell kitűnnie s a tényleges felolvasás tanúvallomásokkal nem pótolható.

A felolvasásra vonatkozó írásbeli megállapítás hiánya miatt tehát a végrendelet érvénytelen. (K. P. I. 1731/1930.)

20. A testvérek megegyezése, amelynek érvényessége különben alakszerűséghez kötve nincs, a végrendelet ellenkező tartalmával szemben is köti az egyességet elfogadó s azt aláírt feleket, illetve testvéreket. (K. P. I. 1847/1930.)

21. A gyermek az anyai örökség megnyitása előtt az anyai vagyont állagából való öröklésről lemondott. Ez a lemondása kihat ivadékaira is. Az atyai hagyaték tárgyalásának rendjén a gyermek a végrendeletet elfogadta. Ez a tény, amely kötelesrészét sérti, az ő gyermekének utána való kötelesrésze szempontjából olyan megítélés alá esik, mintha a végrendeleti örököst megajándékozta volna. Ezek tehát mint megajándékozottak felelősek azért, ha az unoka kötelesrészében sérelmet szenvedett. (K. P. I. 492/1930.)

22. A kereskedelmi könyvkivonat alapján a jelzálogjog eljegyzése csupán az egyenes adós ellen rendelhető el, de nem oly harmadik személy ellen, aki nem magának az elkönyvelt ügyletnek az alapján, hanem a könyvben bevezetett személyekért külön vállalt kötelezettségből kifolyóan akár, mint készfizető, akár mint kezes van kötelezve, mert az ily kötelezettségi viszony bizonyítására a kereskedelmi könyvek nem alkalmasak s az más módon bizonyítandó. (K. P. V. 914/1932.)

23. Amennyiben az egyes örökösekre és hagyományosokra örökségük, illetve hagyományuk arányában egyénileg kivetett örökösödési illeték összesítve az egész hagyatékot, egyetemesen terhelő illetékként, bár szabálytalanul, de bekebelezetett, az az örökös, aki örökrésze után aránylagosan járó illetéket kifizette, örökösstárjaival szemben tehermentesítési igényel fel nem léphet, mert az illeték szabálytalan biztosításának ténye az örökösök magatartásával összefüggésben nem áll. (K. P. V. 5911/1930.)

24. Ha az apa a föle származónak elismert gyermeknek anyjával utólagosan házasságot köt, ezzel a ténnyel a gyermek az apának törvényes leszármazójává válik s így az apa s az ennek vérrokonai után maradt hagyatékban törvényes öröklési igénye van.

A lemondás nem terjed ki a szülő hagyatékának arra a részére, amely a lemondáskor életben volt testvért illetve volna, ha a szülő hagyatékában örökölt.

Aki öröksége iránt való igényét, bár ennek érvényesítésében gátolva nem volt, hosszú időn át nem érvényesíti, a keresetet megelőző időre elvont hasznokat nem követelhet. (K. P. I. 4602/1930.)

25. Az ellátási szerződés ajándékozás fogalma alá esik, ha

az ellátást vagyont átruházása ellenében szolgáltatják s az ellátás értéke az átruházott vagyont jövedelmében fedezetet talál.

Az ajándékozási szerződés durva hálátlanság okából való hatálytalanításának joga az ajándékozó örökösére is átszállt, ha az ajándékozó a hatálytalanítás iránt már maga pert indított s anélkül is, ha az ajándékozó a hatálytalanítás szándékát kinyilvánította, de ennek a szándékának a végrehajtásában akadályozva volt.

Örökös az örökhagyó által kötött ajándékozási szerződést csak annyiban van jogosítva megtámadni, amennyiben az ő öröklési jogának útjában áll. (Részleges hatálytalanítás.) (K. P. I. 8053/1929.)

26. A jó erkölcsbe ütköző megállapodásra alapított követelés elismerése és teljesítése a követelés alapján nem változtat és az okot, amely miatt a bírői jogsegély megtagadandó, meg nem szünteti. (Házastársak az egymás között kötött vagyontrendezési szerződésben elszámolás eredményeként a feleség részére egy millió korona követelési összeget állapítottak meg s megállapodtak abban, hogy a házasságot a férj hibájából fel fogják bontani (K. P. I. 6363/1931.)

27. Ha az alapítvány összegét és létesítésének idejét az örökhagyó nam határozta meg, ezeknek meghatározása a bíróság feladata. (K. P. 4064/1931.)

28. Az utólagos házasság törvényesítő ereje visszahat a törvényesített gyermek születésének idejére.

Jogszabályaink az utólagos házassággal törvényesített gyermek kötelesrész igényét a törvényes gyermekkel szemben nem korlátozzák.

A kötelesrész kiszámításánál a hagyatékban örökhagyó halálakor volt tiszta értéke és az elajándékozott vagyonnak az ajándékozáskor volt értéke szolgál alapul. (K. P. I. 5650/1929.)

29. Semminemű törvényes akadálya nincsen annak, hogy a peres eljárásban az a fél, akinek ahhoz jogi érdeke fűződik a perenkívüli hagyatéki eljárásnak a hagyaték állagára, vagy annak értékére vonatkozó adatait vita tárgyává tegye, azok helytelenségét, a hagyaték valódi állagát és a valóságnak megfelelő értéket kimutassa. A perbiróság sincsen tehát ebben az esetben attól elzárva, hogy a hagyatékban a felek által vitássá tett értékét a hagyatéki eljárás adataitól esetleg eltérően a valóságnak megfelelően perbeli jogvita elbírálásához szükséges mértékben megállapítsa. (K. P. I. 2497/1932.)

30. Tudományos és jótékony célú egyleteket, amennyiben céljuk nem pénzbeli nyereségre van irányozva, az illetékmentesség az örökösödési eljárásban is megilleti. (Közig. bir. 1740. sz. elv. jel. határozat.)

31. Az *özvegyi jog korlátozandó* voltán nem változtat, hogy a mezőgazdasági művelés alatt álló ingatlanok jövedelme a világ-gazdasági viszonyok rosszabbodása következtében az utóbbi években jelentékenyen kevesebb, mint amennyi volt örökhagyó életében. (K. P. I. 1866/1931.)

32. Magasabb minősítéshez nem kötött foglalkozási ágban működő alkalmazott *honoráciornak* akkor sem tekinthető, ha abban nemcsak alacsonyabbrendű, de az ő szellemi munkakörébe eső hivatást is teljesít. (K. P. III. 2068/1931.)

33. A feltételhez nem kötött *hagyomány* az örökhagyó halálával nyílik meg ugyan, de az örökös a hagyományt addig nem köteles kiszolgáltatni, amíg a hagyománnyal terhelt örökséget ő maga meg nem szerzi. Abban az esetben, ha az örökös nevezés érvényességét vitássá teszik és perrel is megtámadják, az örökös az örökséget meg nem szerzi előbb, mint amikor a végrendeletet egyességgel vagy ítélettel érvényesnek nyilvánítják. Előbb tehát a hagyomány értékelése iránt való igény érvényesítésére szabott záros határidő folyása nem kezdődhetik. (K. P. I. 6371/1931.)

34. A *hitbért* az egyszerű, élők között való, vagy halálesetre szóló ajándékozástól a házasság megszűnésének idejére rendelés különbözteti meg. A bontóper alatt és iránt a házastársnak adott ajándék sorsát kizárólag a Ht. 89. §-a szabályozza. (E szerint az ajándék visszakövetelési joga a vétlen házastársra illeti meg. (K. P. III. 3996/1931.)

35. Az *ingatlan átruházásának érvényességére* vonatkozó 4420/1918. M. E. számú rendeletben foglalt jogszabály ellenkező rendelkezés hiányában az ingatlanok hozományul való átruházására is alkalmazandók. (K. P. III. 1612/1932.)

36. Az atya után való *öröklésről lemondás* nem hat ki az akkor még élő később azonban elhalt testvérek jogán való öröklésre. (K. P. I. 1305/1931.)

37. Az V. Jászkun statutum 1. §-a szerint az együtt kereső özvegyet az ingatlanok szerzésre fordított összegből egy gyermek-rész illeti meg. Az özvegy azonban az ingatlanba fektetett összegnek fele része helyett az ingatlanok felét kapta, ezzel tehát a fent hivatkozott jogszabály szerint az *együtt kereset* címén támasztható öröklési igénye tekintetében kielégítést nyer. (K. P. I. 1854/1930.)

38. A végrendelet szerint a hasznélvező özvegygel szemben az adó és közteher a hagyatékot terheli. A Kuria megállapítása szerint az *örökösödési illeték is közteher*, amelyet és pedig az özvegyet terhelő részében is az állagörökös tartozik viselni. (K. P. I. 1368/1932.)

292. Csakis budapesti közjegyzői vagy ügyvédi irodában délutáni állást, vagy otthoni írógépmunkát keres kitünően gépelő perfekt közjegyzősegédnő, akinek budapesti közjegyzői irodában állandó délelőtti állása van. — Címe a kiadóban „*Gyors munkás*” jelige alatt.

319. **Közjegyzőhelyettesi** állást keresek. Hét évi fővárosi és vidéki gyakorlattal, kitünő bizonyítványokkal és németnyelvi jogositvánnyal bírok. Igényeim szerények. Dr. Horváth Jenő Szentendre, Kossuth L.-u. 12.

325. **Ügyvéd**, vármegyei tb. t. ügyész, teljes munkaerő, nagy gyakorlattal, német, horvát nyelvtudással, állandó közjegyzőhelyettesi alkalmazást keres, vagy erre előjegyzést kér. Cím: Dr. Schneider Károly ügyvéd, Pécs Majorossy Imre utca 4 szám.

326. **Gyors-** és gépirásban perfekt, jogtudományi doktorátussal rendelkező, a német nyelvben is jártas intelligens fiatalember közjegyzői irodába Budapesten jelöltnek ajánlkozik. Cím a kiadóhivatalban.

327. **15 évi helyettesi gyakorlattal** május elsejére, de esetleg azonnali belépésre is helyettesi állást keresek. Dr. vitéz Uray László. Nyiregyháza, közjegyzői iroda.

328. **Vérbeli közjegyzőhelyettes** nagy praxissal, iroda önálló vezetését vállalja. A német, szerb és tót nyelvet beszéli. Levelet „Meg lesz elégedve” jelíge a kiadóhivatalba kér.

329. **Perfekt közjegyző segédnő** 8 évi praxissal, hagyatéki, telekkönyvi ügyekben jártas, iroda önálló vezetésére képes kitünő, pedáns írógépelő, elsőrendű könyvelő, azonnali belépésre szerény fizetés mellett állást keres. Cím: Lénárt Erzsébet, Jászberény, Göncöl-utca 17. szám.

330. **Dunántúli megyei központban** működő kir. közjegyző cserélne az osztrák határhoz, vagy Budapesthez közelfekvő városi egyedüli közjegyzőséggel. Alföld is számításba jöhet. Cím a kiadóban.

A lappal valamint az állásbetöltéssel kapcsolatos levelek, közlemények stb. a felelős szerkesztő címére (Budapest, VII., Thököly-út 95.) küldendők

Apróhirdetés egyszeri közzétételének díja:

Alkalmazottat keresőknek 2.— P.
Alkalmazást keresőknek 1.— P.